

2023-09-05

Lokala analysteamet Örnköldsvik

Offentlig försörjning Örnköldsvik 2023 utifrån helårsekvivalenter

Rekommendationer av insatser inom velfärdsområdet

2023-09-05

Sammanfattning

Syftet med det lokala analysteamet är att ge Lokala samverkansgruppen LSG och Samordningsförbundets styrelse en tydlig helhetsbild av nuläget för människor utanför arbetsmarknaden i Örnsköldsvik. Underlaget ska ge förutsättningar för att tydligare styra samverkansplattformarnas arbete. Analysteamet beskriver hur livssituationen ser ut på ett övergripande plan, för de människor som kommer i kontakt med samordningsförbundets medlemmar och som står utanför den reguljära arbetsmarknaden av något skäl. Detta avser människor som uppbär försörjning i transfereringssystemet.

Baserat på ovan ska analysgruppen lämna rekommendationer till LSG och Samordningsförbundet. Teamet ska också identifiera effektmått som går att följa över tid och som kan antyda att Finsam ger effekt på dem. Dessa kan vara såväl sektorsövergripande såväl som sektorsvisa. Följande rekommendationer gäller för verksamhetsåret 2024.

Rekommendationer

- Undersök möjligheterna att starta ett projekt specifikt kopplat mot personer som befinner sig i långtidsförsörjning via bidrag och har lågt eller inget SGI.
- Initiera en kartläggning av vilka bakomliggande faktorer som hindrar språkprogression för vissa av våra utrikes födda invånare.
- Säkerställ att det finns fler lärlings/arbetsträningsplatser inom våra samverkande myndigheter, både med och utan språkhandledare.
- Utred möjligheterna till att utveckla nuvarande Plattform U till ett bredare samordningsteam som tar vid efter Resurslotsens beredningsgrupp.
- Sjukskrivna arbetslösa – Förstärkta resurser för arbetsförmågebedömningar.
- Stärk upp sjukskrivningskoordinatorfunktionen.
- Initiera en utredning varför SIP-verktyget används i liten omfattning i Örnsköldsvik.
- Aktivt följa doktorandprojektet "Hur kan ett lokalt sammanhängande och ändamålsenligt stödsystem för unga som varken arbetar eller studerar (UVAS) se ut i Örnsköldsvik?"

2023-09-05

1. Inledning
2. Syfte
3. Mål
4. Analysteamets sammansättning
5. Avgränsning
6. Tillvägagångssätt
7. Övergripande analys
8. Rekommendationer
9. Uppföljning

2023-09-05

1. Inledning

Den 1 januari 2004 trädde lagen om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser i kraft, i dagligt tal Finsam (2003:1210). Lagen gör det möjligt för Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Kommun och Region att samverka finansiellt inom välfärds- och rehabiliteringsområdet. Tillsammans bildar de fyra parterna ett samordningsförbund och beslutar själva hur samarbetet ska utformas och bedriver samverkan utifrån lokala förutsättningar och behov. Genom samverkan i ett samordningsförbund kan parterna utveckla det gemensamma ansvarstagandet och därmed välfärds- och rehabiliteringsarbetet. Huvuduppgiften är att verka för att medborgare ska få stöd och rehabilitering som ger dem möjlighet att försörja sig själva. Samordningsförbundet är en offentligrättslig juridisk person som har egen rättskapacitet och beslutanderätt över resursanvändningen. Däremot får samordningsförbundet inte ägna sig åt myndighetsutövning gentemot enskilda personer.

Den 1 december 2004 bildade myndigheterna Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, Västernorrlands läns landsting och Örnsköldsviks kommun Samordningsförbundet i Örnsköldsvik (222000-2063). Samordningsförbundet har ansvaret för den finansiella samordningen av rehabiliteringsinsatser i Örnsköldsvik och leds av en styrelse som består av fyra ledamöter och fyra ersättare utsedda av respektive huvudman. Förbundsstyrelsen har till sitt förfogande en lokal samverkansgrupp (LSG) som består av verksamhetschefer från de samverkande myndigheterna, Örnsköldsviks kommun, Region Västernorrland, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan samt Polisen. Där förankras samordningsförbundets alla större insatser. Denna samverkansgrupp är inte bara beredningsgrupp till samordningsförbundet utan har ett bredare samverkansuppdrag för platsen Örnsköldsvik inom välfärdsområdet.

Tillsammans har förbundsstyrelsen och LSG tagit fram 4 strategiska områden som speglar den gemensamma samverkansstrukturens möjligheter och utmaningar de närmaste åren.

- Individens självförsörjning
- Främjande och förebyggande folkhälsoarbete
- Samordning av medlemsorganisationernas resurser inom förbundets beslutade målområden.
- Hållbarhet vad gäller samverkansarbetets behovsanalys, struktur, insatser och uppföljning.

För att kunna arbeta effektivt med dessa strategiska områden och göra pricksäkra samverkansinsatser utifrån de lokala behov och förutsättningar som råder över tid så har förbundsstyrelsen gett LSG i uppdrag att bilda ett lokalt analysteam.

2023-09-05

2. Syfte

Syftet med det lokala analysteamet är att ge Lokala samverkansgruppen LSG och Samordningsförbundets styrelse en tydlig helhetsbild av nuläget för människor utanför arbetsmarknaden i Örnsköldsvik. Analysen har sin grund i SCB:s helårsekvivalenter samt registerdata och statistik som parterna själva förfogar över. Baserat på dessa data ska analysgruppen ta fram de mest prioriterade målgrupperna och på så sätt lyfta respektive organisations största utmaningar. Underlaget ska ge bättre förutsättningar att styra det lokala samverkansarbetet på ett systematiskt sätt.

3. Mål

- Beskriva hur livssituationen ser ut på ett övergripande plan, för de människor som kommer i kontakt med samordningsförbundets medlemmar och som står utanför den reguljära arbetsmarknaden av något skäl. Detta avser människor som uppstår försörjning i transfereringssystemet.
- Baserat på ovan ska analysgruppen lämna rekommendationer till LSG och Samordningsförbundet.
- Identifiera effektmått som går att följa över tid och som kan antyda att Finsam ger effekt på dem. Dessa kan vara såväl sektorsövergripande såväl som sektorsvisa.

4. Analysteamets sammansättning

Magnus Eurenus Westling Försäkringskassan
Mattias C Lang Arbetsförmedlingen
Maria Ingelsson Elevhälsan
Andreas K Johansson Gymnasie- och vuxenutbildningen
Mikael Byström och Anette Söderström Vårdförvaltningen
Nina Nordin Region Västernorrland
Camilla Larsson Kommunledningsförvaltningen
Emmelie Carlsson Resurslotsen
Pär Eriksson Samordningsförbundet och LSG

5. Avgränsning

Analysarbetet ska utgå från lokala behov och förutsättningar samt rehabiliterings- och välfärdsinsatser som ligger inom de samverkande parternas samlade ansvarsområde. Insatserna ska avse individer som behöver samordnade åtgärder för att uppnå eller förbättra sin förmåga till egen försörjning, till exempel på grund av en kombination av medicinska, psykiska, sociala och arbetsmarknadsrelaterade problem. Det centrala motivet är att förbättra samarbetet mellan olika verksamheter utifrån behövande individers behov.

2023-09-05

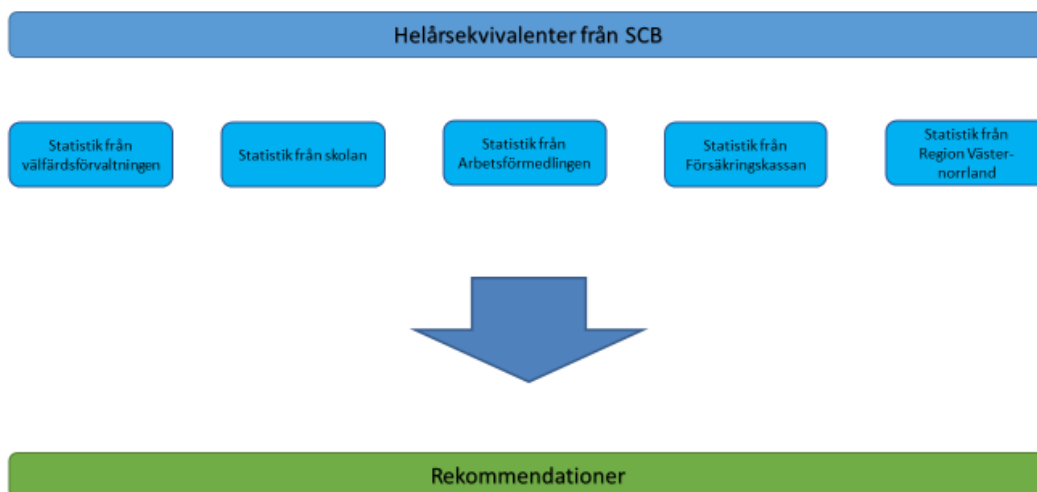
6. Tillvägagångssätt

Utgångspunkten och det samlande ”paraplyet” är SCB:s helårsekvivalenter.

Helårsekvivalenter är en statistisk konstruktion som används för att ge ett jämförbart mått över tiden på hur stor andel av befolkningen som försörjs med sociala ersättningar. En helårsekvivalent motsvarar en person som försörjs med full ersättning ett helt år, det vill säga två personer som varit arbetslösa ett halvår var blir en helårsekvivalent tillsammans. De presenteras av SCB två gånger per år, i mars gällande föregående helår samt i september för första halvåret innevarande år. Förutom det så kompletteras det med lokal registerdata från ingående myndigheter.

Analysarbetet bygger på

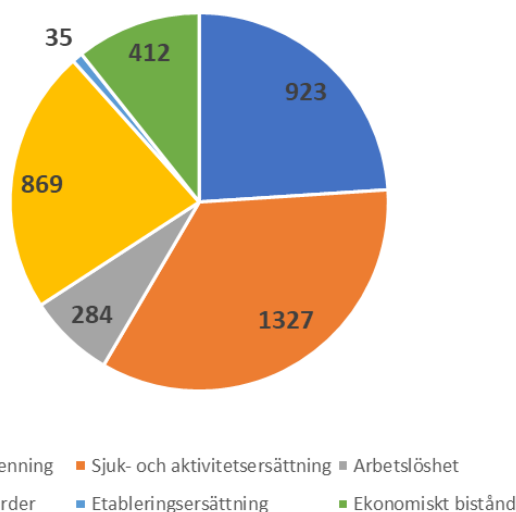
- SCB:s helårsekvivalenter per helår.
- Den sektorsvisa statistiken från varje part
- Samlade rekommendationer baserad på ”helhet” och sektorsvisa analyser och erfarenheter

7. Övergripande analys

Antalet helårsekvivalenter i åldrarna 20-64 som försörjs genom sociala ersättningar och bidrag har gått ner rejält under 2022, från 15,1% till 13,3 %. Största orsaken till det är att fler har kommit i arbete. Vid årets slut var den totala arbetslösheten nere i 5,7%, en minskning jämfört med 2021 på 1,1%, lägst i länet och lägre än riket. Arbetslösheten var relativt jämnt fördelat mellan män och kvinnor. Även långtidsarbetslösheten mer än 24 månader har gått ner från 561 till 496 personer. För unga 18-24 år har den minskat med 3% och är nu nere på 6,8%. Det som sticker ut negativt är arbetslösheten bland utrikes födda. Trots att den gått ner med 2,2% sedan 2021 landar den på höga 22,2%, rejält över rikets 16,6% och även högre än länets 21,2%. Utbetalt ekonomiskt bistånd har under året minskat med 8 miljoner kronor till lite drygt 52 700 000 kronor och antal hushåll har minskat från 925 2021 till 749 hushåll 2022. Sjukpenningtalet och har dock ökat med 0,8 enheter till 11,3. Notabelt där är att kvinnor har mer än dubbelt så högt sjukpenningtal än män, 15,2 mot männens 7,7.

Antal helårspersoner i Örnköldsvik 2022

Örnköldsvik	jan-dec 2021	jan-dec 2022	diff
Sjukpenning/rehabpenning	863	923	60
Sjuk- och aktivitetsersättning	1342	1327	-15
Arbetslöshet	422	284	-138
Arbetsmarknadsåtgärder	1209	869	-340
Etableringsersättning	72	35	-37
Ekonomiskt bistånd	499	412	-87
Totalt	4 407	3 850	-557

Försörjningsprofil Örnköldsvik 2022

Figuren ger en helhetsbild av den offentliga försörjning i kommunen, uttryckt som antalet helårsekvivalenter i relation till folkmängden i arbetsför ålders (20-64 år).

Färgerna visar hur värdena i kommunen förhåller sig till övriga kommuner (rangordning). De kommuner med högsta värdena får röd färg, de kommuner med lägsta värdena får grön färg och de i mitten gul eller orange färg.

Figuren till höger visar var kommunen befinner sig i en ranking i förhållande till kommunerna med gröna, gula, orange och röda värden. Siffran inom parantes anger kommunens ranking föregående år.

2

8. Rekommendationer

1. Undersök möjligheterna att starta ett projekt specifikt kopplat mot personer som befinner sig i långtidsförsörjning via bidrag och har lågt eller inget SGI.

Det finns en grupp individer som saknar sjukpenninggrundande inkomst (SGI). Målgruppen är sjuka och har läkarintyg, men då de saknar SGI får de inte samma stöd för en återgång till arbete som de som har rätt till en SGI. Det leder till att dessa individer riskerar ett permanent utanförskap. Det finns behov av bättre upparbetade vägar mellan våra myndigheter när det gäller att stödja gruppens inträde/återinträde på arbetsmarknaden. Det är sannolikt att många inom gruppen har låg eller ingen arbetsförmåga, men det är vår bedömning att det inom målgruppen finns en relativt stor andel individer som skulle kunna hitta vägar till egen försörjning om de ges rätt förutsättningar. Vi behöver därför ett strukturerat sätt som på allvar stödjer de som har förutsättningar till egen försörjning.

2. Initiera en kartläggning av vilka bakomliggande faktorer som hindrar språkprogression för vissa av våra utrikes födda invånare.

Språket framhålls ofta som nyckeln till lyckad integration. Men hur ser språkinläringen ut hos migranter? Vilka typer av verktyg och resurser finns att tillgå och hur uppnår man goda resultat? Vilka hinder finns det?

2023-09-05

3. Säkerställ att det finns fler lärlings/arbetsträningsplatser inom våra samverkande myndigheter, både med och utan språkhandledare.

Lärlingsutbildning är ett effektivt sätt att hjälpa unga människor till en smidigare övergång från skola/arbetslöshet till anställning och för att hantera obalans på arbetsmarknaden. Men det är då viktigt att det finns lämpliga lärlingsplatser att tillgå. För närvarande ser vi även ett stort behov av fler arbetstränings- och praktikplatser i Örnköldsvik både inom privat och offentlig sektor.

4. Utred möjligheterna till att utveckla nuvarande Plattform U till ett bredare samordningsteam som tar vid efter Resurslotsens beredningsgrupp

Resurslotsens beredningsgrupp har nu kommit i gång bra och har en jämn ström av ärenden. Behov finns dock av fler samordnade insatser att lotsa till. Plattform U är i dag den insats som har flest kontaktytor till våra olika myndigheter och verksamheter.

Coacher/handläggare arbetar på Plattform U i dagsläget med individer mellan 16-29 år, som står långt från arbetsmarknaden och är i behov av stöd. Plattform U arbetar på uppdrag av individen själv, socialtjänst eller annan myndighet och arbetar med att samordna insatser för individen. Detta sker genom coaching, kartläggning, planering, dokumentering, uppföljningar av praktik/arbetsträning, uppsökande verksamhet, KAA, utbildningsblock som vänder sig till samtliga deltagare inom AME, samverkansträffar, feriejobb, arbetsförmågebedömningar. Det skulle vara intressant att se över möjligheten att utveckla verksamheten till att även ta emot äldre personer än 29 år.

5. Sjukskrivna arbetslösa – Förstärkta resurser för arbetsförmågebedömningar

Idag finns begränsade resurser för personer som bedöms behöva genomgå fördjupade arbetsförmågebedömningar. Behovet finns, vilket bland annat visat sig i målgruppsanalyser som genomförts på Enheten för Ekonomiskt bistånd 2019 och 2022. Många av personerna som behöver genomgå dessa bedömningar har under en lång period varit sjukskrivna och/eller bedömts som icke arbetsföra. De är hänvisade till försörjningsstöd då inget underlag finns som tillräckligt styrker deras förmågor eller problematik trots att kanske andra socialförsäkringsmässiga ersättningar skulle vara aktuella. Utökade resurser för detta skulle innebära att fler personer ges möjlighet att erhålla rätt ersättning och att de också får en bättre utredning av aktuell arbetsförmåga. Det skulle även bidra till att identifiera behov av anpassningar och förmågor.

6. Stärk upp sjukskrivningskoordinatorfunktionen

I arbetet med att fånga upp personer som är sjukskrivna och som fallit långt utanför arbetsmarknaden utgör koordinatörerna en viktig roll i samverkansarbetet mellan involverade instanser. Med utökade förutsättningar för koordinatörer att arbeta med målgruppen skulle fler instanser kunna få hjälp av denna samverkande funktion som många gånger utgör navet i de samordnade insatserna, som är en förutsättning i komplexa ärendefrågor.

2023-09-05

7. Initiera en utredning varför SIP-verktyget används i liten omfattning i Örnsköldsvik

I både socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen finns en bestämmelse om att kommunen och regionen ska upprätta en SIP (Samordnad individuell plan) när de bedömer att insatser behöver samordnas. Det gäller även privata utförare som kommun och region har avtal med. Lagstiftningarna ([2 kap § 7 SoL](#), [16 kap § 4 HSL](#)) beskriver vad en SIP ska innehålla och att personen själv ska vara med i arbetet. När SIP behövs ska arbetet påbörjas utan dröjsmål. Där SIP görs fungerar i regel också den samordnade insatsen.

8. Aktivt följa doktorandprojektet ”Hur kan ett lokalt sammanhängande och ändamålsenligt stödsystem för unga som varken arbetar eller studerar (UVAS) se ut i Örnsköldsvik?”

Unga som varken arbetar eller studerar är en grupp som riskerar att hamna i ett permanent utanförskap. Som en del i arbetet med att skapa förutsättningar för UVAS ska kunna närma sig arbetsmarknaden så kommer under hösten 2023 Örnsköldsviks kommun och Umeå Universitet starta ett samverkansprojektet. Projektet syftar till att fokusera på målgruppen UVAS och ska bland annat identifiera faktorer som gör att unga hamnar utanför samt vilka insatser som behövs för att de ska komma tillbaka, genom att se över samverkan mellan olika myndigheter och organisationer. Projektet som löper över 4 år ska även se över det stöd som behövs för att målgruppen på ett hållbart sätt ska kunna övergå till ett normalt liv ute i samhället. Projektets tema handlar om hur stödbehovet ser ut för unga som varken arbetar eller studerar (UVAS) och hur offentlig sektor kan arbeta i samverkan för att tillgodose behoven.

9. Uppföljning

Analysteamet ska hitta former för att identifiera effektmått som går att följa över tid och som kan antyda att Finsam ger effekt på dem. Dessa kan vara såväl sektorsövergripande såväl som sektorsvisa. Måtten ska redovisas uppdelat på kön.

Dessa mått följs upp en gång per år i april månad.

- Helårsekvivalenter
- Sjukpenning – Antal, andel, kostnad, orsak, målgrupper, trädidiagram
- Aktivitetsersättning
- Sjukersättning
- Psykisk ohälsa – Längd, orsak
- Arbetslöshet – Antal, andel, målgrupper, trädidiagram
- Relevant utbildningsstatistik
- Ekonomiskt bistånd – Antal och längd, målgruppsanalys
- Uvas – Orsak och antal
- Relevant statistik från LUPP (Lokal uppföljning av ungdomspolitiken)
- Relevant statistik från RVN (Hälsa på lika villkor)